

Hlučínské tradice a zvyky v literatuře – Velikonoce

Národopisné paběrky z Hlučínska

Ludmila Hořká

Kravaře 2002.

Úryvek z kapitoly, v níž se autorka věnuje tradicím a zvykům na Hlučínsku z období Velikonoc.

Str. 8-9

...

Na sv. Josefa hospodáři sadí stromky nebo je roubují. Dobře prý se "přijmou" a jsou úrodné. Děvuchy zase na ten den uřezávají myrtové sazeničky a sázejí je do „latek“ (pozn.red.: do květináčů), aby měly „ku slubu“ (ke svatbě) na myrtový věnec. Přesto však se tvrdí, že kde je za oknem hodně myrty, tam zůstávají děvuchy svobodné.

Na smrtnou neděli chodí děvuchy s májíčkem (pozn.red.: ozdobená větvička), zpívají a dostávají „krasnu“ (výslužku).

Píseň

Krasna, krasna, kaj si huši pasla?

Pod dubem, pod dubem, skakala sem s holubem.

Svaty Juři buři, zem se otevíra,

aby trava rostla, trava zelena,

všelijake kvití, bila leluja,

a z tej leluje kvitek vykveta,

a něni to kvitek, je to syn Boží,

co cely svět stvořil a nas vykupil.

Větší děti ještě donedávna vynášely ze vsi nastrojenou „mařenu s mařochem" a za výskání a zpěvu hodily je za dědinou do vody. To bylo vynášení zimy a znázornění přivítání jara.

Na 1. „aprela" se vodí aprilem. Naši staří říkají, že 1. dubna vyhnal Pán Bůh Adama a Evu z ráje: tvrdí též, že se Jidáš oběsil. Proto člověk narozený 1. dubna nemívá prý štěstí.

Na Květnou neděli se svěťí „kocanky“. Posvěcené se zastrkávají do pole, do zahrad, doma za svatý obraz. Též křížky z nich urobené se zastrkávají do trávníků a pokládají na okolníky u vrat, aby Pán Bůh chránil úrodu na poli a domu aby „čarodějnice“ neškodily.

Velikonoce

Na Zelený čtvrtek se vaří zelené kopřivy se zelím na památku, že Pán Ježíš se modlil v zahradě. Ten den se vaří také hrách, ale jen zelený, a do něho se přidává zelený „kudrabek“ (pozn. redakce: rostlina popenec). Zvony toho dne odletí do Říma, a proto děti odklepávají svítání, poledne, svatvečer až do Bílé soboty. Na Zelený čtvrtek večer chodívají dosud naši lidé se modlit do zahrady a líbají zem na památku, že téhož dne večer našli apoštolové Krista Pána klečícího v zahradě. Na Veliký pátek před východem slunce se umývají v řece či v potoku a na břehu se modlí: „Vodičko čista, umyla si Pana Krista, umyla si světa kořeni, umyj mě těž – hříšne stvoření.“

Na vzkříšení pekou se „svěceníky“, ale nejoblíbenějším jídlem je uzené maso zapečené v chlebě. Říká se tomu „plecovník“ a pojídá se až v neděli ráno. O velikonočním pondělku ráno je „polevačka“. Rýsovaná a malovaná vajíčka s pěknými říkankami jsou odměnou, když je děvucha „sleta do suche niti“. V Ludgeřovicích chodívali do pole s „Bohem“. Je to velmi starý a pěkný obyčej, přesně popsany v hlučínském kalendáři z roku 1902.